

การสื่อสารกับผู้อยู่ในกลุ่มอาการภาวะออทิซึม ผ่านกระบวนการทอผ้าประยุกต์

Interpersonal Communication with Autism Spectrum Disorder (ASD)
through the Applied Weaving Process

ชญานิษฐ์ ฉลาดธัญญิกิจ*

บทคัดย่อ

การสื่อสารกับผู้อยู่ในกลุ่มอาการภาวะออทิซึมผ่านกระบวนการทอผ้าประยุกต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า กระบวนการทอผ้าประยุกต์สามารถเป็นสื่อกลางในการสื่อสารให้กับบุคคลปกติและบุคคลผู้อยู่ในกลุ่มอาการภาวะออทิซึมได้หรือไม่และกิจกรรมนี้สามารถส่งเสริมและสร้างพัฒนาการด้านการสื่อสารให้กับบุคคลผู้อยู่ในกลุ่มอาการนี้ได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามการดำเนินการวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาคสนามเชิงคุณภาพโดยเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2562 – 30 พฤศจิกายน 2562 ในโครงการ ‘ทอ Greater Together’ ณ หน่วยพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กโรงพยาบาลรามาธิบดีจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบว่า กระบวนการทอผ้าประยุกต์เป็นศิลปะที่มีวิธีการที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี โดยระหว่างดำเนินการกิจกรรมกระบวนการทอผ้าประยุกต์สามารถสร้างสมาธิให้แก่ผู้เรียนซึ่งอยู่ในกลุ่มอาการออทิซึมจดจ่อกับชิ้นงานได้ รวมถึงในระหว่างที่การสื่อสารได้พัฒนาไปที่ระดับขึ้นอย่างเป็นระลอก ๆ นั้น ผู้เรียนก็ได้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจจากการสร้างสรรค์ผลงานด้วย

คำสำคัญ: การสื่อสาร / กลุ่มอาการภาวะออทิซึม / กระบวนการทอผ้าประยุกต์

Abstract

Interpersonal Communication with People with Autism Spectrum Disorder (ASD) Through Hand Weaving aimed to study if hand weaving could be a media for interpersonal communication between people with and without ASD, and see if and how this activity could promote and encourage communication development.

This quantitative field research was conducted between August 23 - November 30, 2019 under the Toh-Greater Together project, at Child Development and Behavior Unit, Ramathibodi Hospital. Researcher found in this study that the art of hand weaving is a great media communication. During the process of hand weaving, ASD students stayed focused on their works while gradually progressing on their communication skills and feeling proud of their creations.

*อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสยาม

Keywords: Communication / Autism Spectrum Disorder / Applied Weaving Process

บทนำ

แรงบันดาลใจของผู้วิจัยที่ทำให้อยากเขียนบทความนี้เกิดขึ้นเมื่อได้ไปบริการวิชาการเป็นอาสาสมัครสอนทอผ้าประยุกต์ให้แก่เด็กพิเศษกลุ่มอาการภาวะออทิซึม-เอเอสดี (Autism Spectrum Disorder หรือ ASD) หรือเรียกว่า ออทิสติก ในโครงการ ‘ทอGreater Together’ ณ หน่วยพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กโรงพยาบาลรามาริบัติ ช่วงวันที่ 23 สิงหาคม – 30 พฤศจิกายน 2562 รวมเป็นเวลากว่า 3 เดือนที่ได้คลุกคลีและเก็บเกี่ยวประสบการณ์การสื่อสารระหว่างบุคคลกับเด็กพิเศษกลุ่มออทิซึม บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์จะให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจและสามารถสื่อสารระหว่างบุคคลกับเด็กพิเศษกลุ่มออทิซึมในชีวิตประจำวันหรือใช้ในคลาสการเรียนการสอนซึ่งอาจจะมีเด็กกลุ่มนี้เรียนอยู่ด้วยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความเป็นมาของโครงการ “ทอGreater Together”

โครงการทอGreater Together คือ โครงการที่ริเริ่มมาจากคุณวริศรดา ไม้สังข์ เจ้าของแบรนด์กระเป๋าทอผ้าที่ชื่อ HEARTIST ใช้ศิลปะการทอผ้าบำบัดเด็กในชุมชน และอยากเห็นผลเป็นรูปธรรมว่าศิลปะชนิดนี้สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการกลุ่มผู้มีอาการออทิซึมให้ดีขึ้นได้ ด้วยการสนับสนุนจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงทำให้ในที่สุดได้ร่วมมือกับโรงพยาบาลรามาริบัติก่อตั้งโครงการนี้ขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อการวิจัยของหน่วยพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กของโรงพยาบาลรามาริบัติ ซึ่งมีสมมติฐานว่า ศิลปะการทอผ้าประยุกต์นั้นจะสามารถช่วยให้พัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กพิเศษในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การจดจำ และเรื่องอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันพัฒนาขึ้นได้ ดังนั้นจุดประสงค์หลักของโครงการจึงไม่ใช่เพื่อให้เกิดงานทอผ้าขึ้นเป็นชิ้นสำเร็จ หากแต่จุดประสงค์ที่แท้จริงคือการวิจัยในเรื่องพัฒนาการของคุณภาพชีวิตโดยรวมของเด็กกลุ่มออทิซึมซึ่งเข้าร่วมโครงการเมื่อเปิดรับอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว อันดับแรกผู้ก่อตั้งโครงการจะคัดเลือกอาสาสมัครจากใบสมัครที่ส่งเข้าไป เมื่อได้อาสาสมัครที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว อาสาสมัครต้องเข้าร่วมอบรมเพื่อเตรียมพร้อมเพื่อจะทำงานกับกลุ่มผู้มีอาการออทิซึม คือต้องเข้าอบรมเทคนิคการทอผ้าพื้นฐานสำหรับอาสาสมัครที่ไม่เคยทอผ้ามาก่อน และเป็นการทบทวนให้กับอาสาสมัครผู้ที่ทอผ้าเป็นอยู่แล้ว รวมถึงอบรมเรื่องศิลปะบำบัดและทำงานร่วมกับบุคคลพิเศษด้วย

รูปแบบการทำงานในโครงการ

อาสาสมัครที่ผ่านเข้าร่วมโครงการในช่วงเวลา 23 สิงหาคม – 30 พฤศจิกายน 2562 มีทั้งสิ้น 6 คน โดยอาสาสมัคร 4 คนจะเป็นผู้สอนและอีก 2 คนจะเป็นผู้สังเกตการณ์และผู้ให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุขัดข้องหรือเมื่ออาสาสมัครต้องการความช่วยเหลือ โดยจะมีน้องกลุ่มอาการออทิซึมเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ทั้งหมด 12 คน โดย 12 คนนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 3 ชุด ตามการเรียนการสอนที่แบ่งออกเป็น 3 ชุดเวลา ช่วงเวลาละ 1 ชั่วโมง

ชุดที่ 1 คือ วันศุกร์ เวลา 13.00 – 14.00 น.

ชุดที่ 2 คือ วันศุกร์ เวลา 15.00 – 16.00 น.

ชุดที่ 3 คือ วันศุกร์ เวลา 17.00 – 18.00 น.

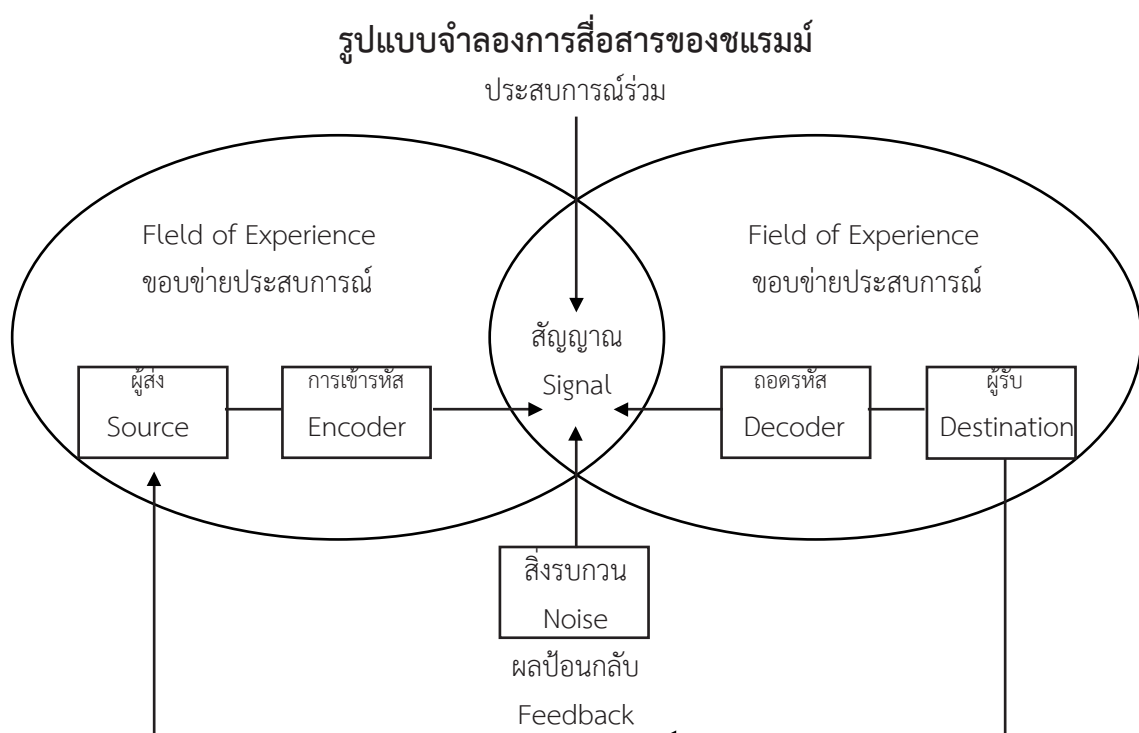
เวลารว่างระหว่างรอยต่อแต่ละชุดจะเป็นการสรุปการเรียนรู้การสอนที่เกิดขึ้นให้กับแพทย์ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการทราบ ถ้าหากมีข้อเสนอแนะอะไรเพิ่มเติมแพทย์จะแนะนำกับอาสาให้ทดลองใช้ในการเรียนการสอนในสัปดาห์ต่อไปด้วย

ดังนั้นเด็กผู้มีอาการออทิสซึมในโครงการนี้จะได้รับการทอผ้าประยุกต์สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยแต่ละสัปดาห์ถึงแม้จะมีกำหนดตารางสอนอย่างเฉพาะเจาะจงว่าเด็ก ๆ จะได้เรียนรู้เทคนิคการทอเรื่องอะไรบ้าง แต่ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของอาสาว่าการรับรู้ของน้องเด็กออทิสซึมที่ตนเองดูแลอยู่มีความสามารถพอที่จะเรียนรู้ในหัวข้อที่กำหนดมาหรือไม่ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมด้วยดุลยพินิจของผู้สอนและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เพราะผู้ที่มีกลุ่มอาการออทิสซึมที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการนั้นมีระดับความสามารถหลากหลาย มีทั้งกลุ่มอาการที่มีพัฒนาการเร็ว และกลุ่มอาการที่มีพัฒนาการช้า

จากรูปแบบการเรียนการสอนข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบการสื่อสารที่ต้องใช้ในการเรียนการสอนในโครงการนี้จะ เป็นลักษณะการสื่อสารระหว่างบุคคล ในที่นี้จะยกแบบจำลองการสื่อสารของวิลเบอร์ ชแรมม์(Wilber schramm)และ ซี.อี. ออสกู๊ด(C.E. Osgood) เนื่องจากแบบจำลองการสื่อสารมวลชนของชแรมม์(Schramm)มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักสื่อสารมวลชนในยุคหลัง(ศิริชัย ศิริกายะ,2557, น.9) และยังสามารถอธิบายการสื่อสารระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดีในยุคปัจจุบัน

ชแรมม์ ให้ความสำคัญกับการสื่อความหมาย การสื่อสารจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพได้ต่อเมื่อผู้ส่งและผู้รับมีประสบการณ์ร่วมกัน ถ้าประสบการณ์ของผู้ส่งและผู้รับซ้อนกันเป็นวงกว้างมากเท่าใด การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นก็จะเป็นไปอย่างสะดวกและง่ายมากยิ่งขึ้น แต่หากขอบข่ายประสบการณ์ซ้อนกันน้อยมากหรือไม่ซ้อนกันเลย ซึ่งหมายความว่าทั้งผู้ส่งและผู้รับแทบจะหรือไม่มีประสบการณ์ร่วมกันเลย การสื่อสารนั้นจะเป็นไปอย่างยากลำบากหรืออาจสื่อสารกันไม่ได้เลยอย่างสิ้นเชิง ซึ่งสามารถทราบได้จากผลป้อนกลับที่ผู้รับส่งกลับไปยังผู้ส่ง ดังเช่นแบบจำลองในรูปที่ 1 นี้

ภาพที่ 1 รูปแบบของการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ของ Wilber schrammและ C.E. Osgood

เห็นได้ว่าสิ่งสำคัญหนึ่งในการสื่อสารนอกจากประสบการณ์ร่วมที่มีร่วมกัน คือ รหัสซึ่งคือกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติที่นำมาใช้ในการสร้างความหมายผ่านตัวเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เรียกว่าสัญลักษณ์ สัญลักษณ์คือสิ่งที่มีความหมายนอกเหนือจากตัวมันเอง(John Fiske,1990, p.19)

รูปแบบของกลุ่มอาการออทิซึม

กลุ่มอาการภาวะออทิซึม-เอเอสดี (Autism Spectrum Disorder หรือ ASD) หรือเรียกว่า ออทิสติก เป็นภาวะ บกพร่องตลอดชีวิต เกิดตั้งแต่แรกคลอดหรือหลังคลอดได้ ไม่นาน ภาวะออทิซึมมีผลกระทบต่อการเรียนรู้และการ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

- ลักษณะสำคัญของภาวะออทิซึมในด้านการสื่อสาร กลุ่มออทิซึมอาจจะพูดได้ แต่อาจจะสื่อสารไม่ได้ใจความ กล่าวคือ ไม่สามารถตีความถ้อยความได้แม้แต่ข้อความง่าย ๆ บางคนอาจจะมีอาการตีความตรงตัวหนังสือมากเกินไป ไม่สามารถเข้าใจคำอุปมาหรือคำที่มีหลายความหมายได้ ไม่สามารถเริ่มต้นบทสนทนาหรือดำเนินการสนทนาอย่างต่อเนื่องได้ บางคนอาจจะมีอาการพูดออกเสียงสั้นห้วน เป็น คำ ๆ หรือวลี อย่างซ้ำ ๆ บางคนจะสื่อสารคำพูดในลักษณะของภาษาเขียน และส่วนมากคนในกลุ่มอาการออทิซึมมักจะไม่นชอบสบตา เมื่อมีปัญหาในการสื่อสารจึงก่อให้เกิดปัญหาในการเข้าสังคมสมาคมกับผู้อื่นเพราะมีความบกพร่องไม่สามารถเข้าใจผู้อื่นได้ อาจแสดงออกมาในรูปแบบของการไม่เข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่สามารถร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้ และในบางครั้งอาจดูเหมือนคนไม่รู้จักรากลเทศะ

- พฤติกรรมสำคัญที่อาจมีผลต่อการเรียนรู้ ผู้ที่มีภาวะออทิซึมมักจะลงมือทำอะไรเป็นแบบแผนเฉพาะ เป็นกิจวัตร ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงได้ หรือมีพฤติกรรมที่ชอบทำซ้ำเพราะการกระทำในรูปแบบเดิมช่วยให้เขารู้สึกสงบ ปลอดภัย อยู่ในสถานการณ์ที่ตัวเองสามารถควบคุมได้ บางคนอาจจะสนใจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษและก็จะหมกมุ่นอยู่กับเรื่องนั้น ในขณะที่ไม่สนใจเรื่องไหนก็จะไม่ยุ่งเกี่ยวเลย แรงจูงใจที่จำทำสิ่งที่ตัวเองไม่ชอบและไม่สนใจนับเป็นศูนย์ และบางคนอาจมีการเคลื่อนไหวร่างกายแปลกๆ เช่น สะบัดมือตลอด เขย่าขาตลอดเวลาเป็นต้น รวมถึงบางคนไม่สามารถบังคับร่างกายให้เคลื่อนไหวอย่างสอดคล้องกันได้ และส่วนมากจะมักมีความสนใจและมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นระยะเวลายาวนาน

- การจัดการกับสิ่งเร้าประสาทความรู้สึก ความสามารถของสมองในการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางความรู้สึกหลายทางของผู้ที่อยู่ในกลุ่มออทิซึมแตกต่างจากคนทั่วไป ผู้ที่มีภาวะออทิซึมอาจจะตอบสนองมากหรือน้อย เกินไปต่อสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียงและการได้ยิน, การสัมผัส, การมองเห็น, การรับกลิ่น, การรับรส, การเคลื่อนไหว, ผู้คนหรือสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวพวกเขา เช่นการได้ยินเสียงดังมาก ๆ อาจตอบสนองด้วยการกรีดร้องออกมาเพื่อแสดงความไม่พอใจเป็นต้นแต่อย่างไรก็ตามผู้ที่มีภาวะออทิซึมมีข้อเด่นหลายอย่างคือ (1) ความจำดี (2) ปฏิบัติตามกิจวัตรและกฎเกณฑ์ได้ดี (3) มีแรงจูงใจและความรู้ลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องบางเรื่อง และ (4) ความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนามเชิงคุณภาพ (Qualitative Field Research) Earl Babbie (2012, P.296) กล่าวว่าการศึกษาภาคสนามเป็น การเฝ้าสังเกตหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางสังคมและพยายามจะเข้าใจว่าพฤติกรรมหรือการกระทำเหล่านั้นมีกระบวนการหรือมีการดำเนินไปอย่างไร และจดบันทึกข้อมูลเพื่อรายงานออกมา

ผู้เขียนเข้าไปในการวิจัยภาคสนามนี้ในบทบาทของผู้สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ในฐานะครูอาสาสมัครสอนทอผ้าประยุกต์ ตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2562 – 30 พฤศจิกายน 2562 และใช้วิธีการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งแสดงผลการวิจัยดังต่อไปนี้

การสื่อสารในการเรียนการสอน

กฎเกณฑ์ที่จำเป็นต้องปฏิบัติเพื่อจะสื่อสารกับบุคคลผู้อยู่ในกลุ่มอาการออทิซึม

1. ในขั้นตอนเริ่มแรก ในการทำความรู้จักกับเด็กพิเศษผู้อยู่ในกลุ่มอาการออทิซึม ควรจะเข้าไปทำความรู้จักอย่างจริงใจและนุ่มนวล ดังข้อมูลข้างต้นที่บอกว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาการนี้มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าสังคมและมีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารกับคนแปลกหน้า ชอบกระทำการอะไรที่อยู่ในรูปแบบเดิมซ้ำ ๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องนี้จึงอนุมานได้ว่า ถ้าเราทำตัวให้คุ้นเคยกับเขาเท่าไรยิ่งสื่อสารกันได้ง่ายขึ้นเท่านั้น และวิธีที่จะทำให้เขาเปิดใจรับเราได้อย่างรวดเร็วที่สุดคือ การเข้าไปหาอย่างจริงใจและตรงไปตรงมา เริ่มจากการแนะนำตัวให้เขารู้จักและอธิบายให้เขาทราบอย่างช้า ๆ ว่าเราคือใคร เรามีหน้าที่อะไร เรามาเพื่อทำอะไรให้เขาโดยไม่ต้องอ้อมค้อม ซึ่งนั่นจะเป็นการทำให้เขาเปิดใจรับเราเข้าไปได้อย่างรวดเร็วที่สุด อันดับต่อมาทำให้เขาวางใจว่าเราจะไม่ทำให้เขารู้สึกไม่ดีหรือเสียใจด้วยการขออนุญาตทุกครั้งที่เราจะทำอะไรให้เขา หรือทุกครั้งที่มีความจำเป็นต้องแตะเนื้อต้องตัวเขาก็ต้องขออนุญาตก่อนทุกครั้ง เช่น “พี่ขออนุญาตตัดไหมให้ได้ไหมคะ” “คุณครูขอช่วยทำตรงนี้ให้ได้ไหมคะ” เป็นต้น

2. พูดอย่างช้า ๆ ด้วยถ้อยคำง่าย ๆ ไม่มีความหมายซับซ้อน เพื่อให้ถอดความได้ง่าย

3. จัดสถานที่ที่ใช้ในการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะพิเศษของผู้เรียนด้วย ห้องเรียนทอผ้าประยุกต์นั้นใช้พื้นที่ของห้องด้านในสุดซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุด ของหน่วยพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก ของโรงพยาบาลรามาธิบดีเป็นที่จัดการเรียนการสอน

ในห้องเรียนจะมีการตั้งโต๊ะตัวใหญ่สี่ตัวหันทิศทางไปคนละทิศกัน และที่นั่งอีก 2 ที่สำหรับนั่งสังเกตการณ์ จุดสำคัญอยู่ที่ผู้สอนคืออาสาที่อยู่ประจำแต่ละโต๊ะสำหรับสอนน้องผู้เรียนแต่ละคน ต้องยืนอยู่ในจุดที่สายตาสามารถเห็นความเป็นไปของทั้งห้องได้อย่างชัดเจน และอยู่ในทิศทางที่เคลื่อนไหวสะดวก เมื่อในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดขึ้นจะได้สามารถเคลื่อนไหวเพื่อรับมือได้อย่างทันท่วงที นอกจากจะต้องดูแลตัวเองให้ปลอดภัย อาสาสมัครผู้สอนยังมีหน้าที่ดูแลน้องผู้เรียนในความดูแลของตนเองให้ปลอดภัยด้วย นอกจากนี้ในการสอนทุกครั้งควรแต่งกายในชุดที่มีลักษณะทะมัดทะแมงสำหรับเคลื่อนไหวได้สะดวก และควรเป็นชุดที่มีกระเป๋าสสำหรับใส่อุปกรณ์การทอที่มีคม หรือควรสวมผ้ากันเปื้อนที่มีกระเป๋าทับ เพื่อเก็บอุปกรณ์ที่มีคมเอาไว้พ้นมือผู้เรียน

กระบวนการสอนทอผ้าประยุกต์และพัฒนาการด้านการสื่อสาร

การจับคู่น้องเด็กพิเศษและพี่ครูอาสาสมัครนั้น มีขึ้นในวันแรกที่ทำการสอน และใช้วิธีการจับคู่อย่างเรียบง่ายที่สุดคือใช้วิธีมองหน้าสบตา อาสาคนไหนรู้สึกถูกชะตาใครก็เดินเข้าไปหาคนนั้นเลย และในการเขียนอธิบายเล่าถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้และการสื่อสารต่อจากนี้จะขออนุญาตใช้คำว่า เด็กพิเศษหมายเลข 1, เด็กพิเศษหมายเลข 2 , เด็กพิเศษหมายเลข 3 ตามลำดับชุดการสอนแทนชื่อจริงเพื่อสิทธิส่วนบุคคลและความเป็นส่วนตัวของน้องผู้เข้าร่วมโครงการ

• เด็กพิเศษหมายเลข 1

เป็นเด็กหญิง อายุ 13 ปีรูปร่างสูงโปร่ง พูดแต่ละคำเสียงที่อยู่ในโทนทุ้มต่ำลึนดังฟังชัด ดูเป็นสปอร์ตเกิร์ลชนิด ๆ มักจะเสื้อแขนกุด เข้าคู่กับเลกกิ้งซึ่งรับกับรองเท้าผ้าใบอยู่เสมอ ดูทะมัดทะแมงและอ่อนหวานระคนกันด้วยผมเปียที่ถักรวบ ถ้าไม่ได้ถักเปียก็จะจับที่ปลายผมตลอดเวลาที่ว่าง หรือ ต้องนั่งคอย เด็กหญิงชอบนั่งไขว่ห้าง หรือบางครั้งก็ชอบชันขาขึ้นมาบนเก้าอี้ไม่ชอบสบตา ไม่ยิ้มให้กับใครเลย

• เด็กพิเศษหมายเลข 2

เป็นเด็กหญิง อายุ 13 ปีมักจะสวมเสื้อยืดเข้าคู่กระโปรงยีนส์สั้นแค่เข้าหรือไม่กี่กางเกงยีนส์สามส่วนเสมอทรงผมก็ทำอยู่แบบเดียวคือผมแสกข้างปาดขวา ติดกับ มัดผมรวบตึง มีท่าทางเรียบร้อย พูดเสียงเบาคล้ายคนขาดความมั่นใจ คิ้วขมวดอยู่เสมอ ดูมีที่ท่ากังวลใจอยู่บ่อย ๆ ไม่ชอบสบตาใคร แต่มีความสามารถในการทอผ้าอยู่ในระดับดีมาก ที่ได้รับคัดเลือกให้มาเข้าร่วมโครงการเพราะส่วนหนึ่งต้องการให้ฝึกเข้าสังคม และพัฒนานาฏกภาพด้านการพูดและการสื่อสาร

• เด็กพิเศษหมายเลข 3

เป็นวัยรุ่นชายอายุ 17 ปี พื้นผิวใบหน้ากว่าครึ่งถูกแต้มด้วยสียอร์โมนตามวัยหลายขนาด ปรกกายตามีความอยากรู้รู้ ดูกระตือรือร้น ผมที่ตัดตามระเบียบยาวพอสมควรแต่ก็ไม่ถึงกับรกตา เขามากับคุณแม่ที่แต่งตัวอย่างเรียบง่ายด้วยเสื้อยืดกางเกงขาสั้นและกระเป๋าครอสบอดีสีดำใบเล็ก แถมน้องชายตัวอ้วนกลมซึ่งเป็นเด็กพิเศษที่กระตือรือร้นมาก ชนมากอยู่ไม่ได้ ทั้งวิ่งพล่านไปทั่วห้อง รื้อข้าวของของคนอื่น ปิด-เปิดสวิตช์ไฟ ซึ่งพฤติกรรมทั้งหมดนี้เหมือนจะมากขึ้นไปเรื่อย ๆ ถ้าไม่ได้รับความสนใจจากคนรอบข้าง ต้องการความสนใจจากแม่ จากคนที่อยู่รอบข้างอยู่เสมอเด็กแต่ละคนที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะออทิซึมจะมีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงกัน แต่อาการไม่ได้เหมือนกัน ทั้งหมด และมีระดับความสามารถและพัฒนาการแตกต่างกันมาก จึงไม่สามารถเอาพัฒนาการหรือความสามารถของกลุ่มผู้มีอาการออทิซึมคนหนึ่งไปเป็นเกณฑ์ชี้วัดความสามารถหรือพัฒนาการของอีกคนหนึ่งได้อย่างสิ้นเชิง

ระดับความสามารถและพัฒนาการของเด็กพิเศษหมายเลข 1 - 3

- การเรียนรู้ในเรื่องทอผ้า
- การสื่อสารและทักษะอื่น ๆ

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 13 กันยายน 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● การทำความรู้จัก ■ ไม่สบตาด้วย มี
เส้นไหม สนใจเส้น แรงเยอะ และมัก
ไหมสีแดงเป็นพิเศษ สัมผัสสิ่งต่าง ๆ ด้วย
ไม่แสดงความสนใจใน ความรุนแรง
เรื่องของการทอผ้า
เลย สนใจแต่จะเอา
เส้นไหมมาม้วนให้
เป็นรูปร่างโบว์เพียง
อย่างเดียว

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● ทำความรู้จักเส้น ■ ไม่ยอมสบตา, ไม่
ไหม และ ขึ้นเส้นยืน ยอมพูดด้วย ถามคำ
จนเสร็จ และอยากจะ ตอบคำ
เริ่มทอผ้าเลย แต่เมื่อ
อธิบายให้ฟังว่าให้เริ่ม
พร้อมเพื่อนก็ยอมรับ
ฟังเหตุผล

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● ทำความรู้จักเส้น ■ ไม่ค่อยสบตา แต่
ไหม สนใจไหมสีม่วง เป็นเด็กพูดเก่ง แต่
และชมพูเท่านั้น หัด ความมั่นใจมักจะลด
ขึ้นเส้นยืนและขึ้นเส้น น้อยลงเมื่อแม่พูดโน้มน
ยีนสำเร็จด้วยความ นำหรือตัดความมั่นใจ
ช่วยเหลือของครู
อาสาฯ

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - ผู้ติดตามคือป้า เนื่องจากคุณแม่ของน้องติดธุระไม่สามารถมาด้วยได้

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 - มีความรู้ในเรื่องการทอมาก่อนแล้ว ทักษะการทออยู่ในระดับดีมาก มากับคุณแม่ที่อาศัยดีมาก

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - ผู้ติดตามคือแม่และน้องชายซึ่งเป็นผู้อยู่ในกลุ่มออทิสซึมเช่นเดียวกัน

สัปดาห์ที่ 2 วันที่ 20 กันยายน 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● เริ่มหัดทอลายขึ้น ■ ไม่ยอมสบตา
1 ลง 1 ทอได้อย่าง พุดจาหัววนๆ ไม่ยืมเลย
ซ้ำ ๆ.

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● ทอด้วยความ ■ ไม่ยอมสบตา ถาม
คล้องแล้ว จับไม้จัด คำตอบคำเหมือนเดิม
อย่างทะมัดทะแมง และไม่ให้คุณแม่
กดไหมขึ้น-ลง อย่าง ที่มาด้วยมาช่วยมายุ่ง
ไม่มีลังเลเลย - ใช้สี กับงานทอ
แดงเลือดหมูทอด้วย
เทคนิค 1 : 1 - ใช้สี
เหลืองเส้นอุ้งเตุ
เทคนิค 2 : 2

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● ไหม 2 สี ชมพู ■ น้องอยากเล่า
อ่อนและสีม่วงอ่อน เรื่องที่โรงเรียนให้ฟัง
เมื่อทอเทคนิค 1 :1 แต่แม่ น้องขัดขึ้นมว่า
คล้องแล้ว และ ยังไม่ “อย่ามัวแต่ไม้ แคทำ
ยอมเปลี่ยนเส้นไหม ๆ ไปก็พอ”
ฉันจึงเสนอให้ลอง
เปลี่ยนเทคนิคเป็น 2
: 2 เพื่อเพิ่มความน่า
สนใจให้กับชิ้นงาน
มากขึ้น

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - คุณป้าเป็นคนพาคนเดียวเช่นเดิม

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - แม่ชอบพูดบ่นทอนกำลังใจ และเจ้ากี้เจ้าการให้ทำแบบนี้แบบนั้น บางครั้งถึงกับแย่งไม้ขัดจากมือน้องไปลงมือทำ
เองเมื่อเห็นว่าน้องทำผิด

สัปดาห์ที่ 3 วันที่ 27 กันยายน 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● ทอ 1 : 1 จนไหม ■ “เข้าใจค่ะ” น้อง
 สีส้มพูที่ทอค้างไว้ จะพูดขึ้นมาเพื่อเป็น
 เสร็จ และเริ่มทอ สัญญาณให้เราหยุด
 เทคนิค 2 : 2 ได้อีก 3 พุด ถ้าไม่มั่นใจถึงจะ
 แถว เอ่ยถามว่า ไซไหม
 แบบนี้ไซไหม

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● น้องทอต่อจาก ■ พุดด้วยไม่ค่อย
 เดิมอย่างคล่องแคล่ว ตอบ ไม่แสดงความ
 สนใจสิ่งอื่นนอกจาก
 การทอผ้า

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● น้องพกไหมสี ■ น้องเริ่มรู้จักขอ
 เชี่ยวกับน้ำตาลมา ความช่วยเหลือเมื่อ
 ด้วย แต่ไม่ยอมเอา แม่บอกให้ทำหรือไม่
 ไหมที่ตัวเองเอามาทอ ให้ทำอะไร ด้วยการ
 เลือกไหมสีชมพู บอกคุณแม่ว่า “เดี๋ยว
 เหมือนเดิม เลยขอให้ คุณครูจะดูให้เอง
 ลองเอาไหมสีชมพูที่ เดี่ยวครูจะบอกเองถ้า
 น้องเลือกมาจับคู่กัน ผิด”
 สีสน้ำตาลเป็นเส้นคู่
 น้องก็โอเค แล้วทอ
 ลายเดิม คือ 2 : 2 ต่อ
 จากเดิม

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - วันเกิดของน้อง อายุครบ 13 ปีเต็ม และเป็นครั้งแรกที่คุณแม่มาด้วย น้องมีความสุขและมีความมั่นใจมากขึ้น

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - แม่ยังจำก็เจ้าการอยู่ แต่น้องเริ่มรู้จักขอความช่วยเหลือจากครู

สัปดาห์ที่ 4 วันที่ 4 ตุลาคม 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● ไม่มีสมาธิในการ ■ งอแง พุดวนแต่
 ทำตั้งแต่มีการพุดถึง เรื่องมีคนหัวเราะเยาะ
 เรื่องเย็บผ้า ว่าตัวเองห่วยแตก พุด
 ย้า ซ้า ๆ อยู่อย่างนั้น

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● จดจ่อกับการ ■ ไม่ยอมพุดหรือคุย
 ทำงานทอเป็นอย่างดี เรื่องอื่น ปฏิเสธความ
 ช่วยเหลือจากคุณแม่
 และไม่เชื่อคำแนะนำ
 จากครูด้วย

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● ไม่มีสมาธิในการ ■ ถามถึงเทคนิคทอ
 ทอ จู ๆ ก็เหมือนลิ้ม ผ้าที่ต้องทำซ้ำอยู่
 ทุกอย่างที่เคยทำได้ อย่างนั้น
 ไปเลย ถามย้ำทุกครั้ง
 ว่าต้องทำยังไง

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - มีการพุดเรื่องการเรียนเย็บผ้าขึ้นมา น้องบอกว่า “หนูห่วยแตก” ผู้ปกครองอธิบายว่าน้องเคยเรียนที่โรงเรียน

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - เหมือนน้องงุนงง สับสนบางอย่าง ไม่สดชื่นเหมือนเคย

สัปดาห์ที่ 5 วันที่ 11 ตุลาคม 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● สนุกกับการเลือก ■ ไม่ชอบให้ใครมา
สีใหม่ใหม่มาทอลาย พุดบังคับ ชอบความ
3 : 3 สมบูรณ์แบบจะถาม
ว่า “แบบนี้ถูกไหม
คะ” “ใช่ไหมคะ”

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● นื่องทออย่างต่อเนื่อง ■ ไม่สบตา ไม่อยาก
เลือกใช้สีเข้มและ มีปฏิสัมพันธ์กับคน
หน้า มอง

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● ทอลาย 3 : 3 ■ เวลาจะเล่าเรื่อง
ต่อจากเดิม แต่ทำได้ อะไรให้ฟังก็ยังไม่
เข้ามาถามทุกครั้งที่คุณแม่ขุดอยู่
ทำ

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - นื่องไม่ชอบให้ใครพุดถึงพี่ชาย พอพุดถึงพี่ชายจะหน้านิ่วคิ้วขมวด

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - พยายามสื่อสารกับคุณแม่ว่าให้เชื่อมั่นในตัวน้องและให้ลองปล่อยน้องให้เรียนรู้ถูกผิด เดี่ยวเขาก็จะทำได้เอง ส่วน
คุณแม่ควรเสริมแรงในทางบวกเป็นพลังให้น้อง

สัปดาห์ที่ 6 วันที่ 18 ตุลาคม 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● กลับมาทอลาย ■ พุดซ้ำๆ ว่า
1:1 เพื่อให้ ผ้าไม่ลู่ “หนูไม่ได้ทำผิด”
“เพราะครูทำผิดใช้
ไหม” “ครูผิดครู
อภัยไหม”

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● เริ่มยอมให้แม่ ■ เริ่มถามคำถาม
ช่วยเหลือไหม แต่ไม่ มากขึ้น แต่ก็ยังไม่ยอม
ยอมให้ยุ่งเรื่องการทอ เล่าเรื่องอะไรให้ฟัง
อย่างอื่น

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● เรียนลายเกาะ ■ เริ่มสื่อสารมากขึ้น
ล้วง เป็นไปได้บ้าง แต่ เล่าเรื่องที่โรงเรียนให้
ทำได้ ฟัง

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - เมื่อดิฉันไม่ได้ดูให้ตีสว่าน้องเริ่มขัดลายผิด ทำให้ต้องรื้อใหม่ทั้งแถว น้องจึงถามว่า “ครูอภัยไหม”

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 - พยายามให้แม่มีส่วนร่วมในงานทอของน้องมากขึ้น

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - คุณแม่ดีขึ้นมาก ไม่พุดจบบ่นทอน้องแล้ว

สัปดาห์ที่ 7 วันที่ 25 ตุลาคม 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● เป็นครั้งแรกที่ไม่ ■ เริ่มสบตา และ
แสดงท่าทางเบื่อหรือ ยอมให้ครูจับมือทำได้
อยากพอลาย

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● น้องอธิบายให้ฟัง ■ น้องเริ่มเล่าเรื่องที่
ว่าสีไหมที่ใช้แทน ชอบให้ฟัง น้องชอบ
อะไร อธิบาย นักร้องเกาหลี BTS
จินตนาการของตัวเอง เวลาพุดถึงจะทำท่า
เองให้ฟัง เงินอาย

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● - ■ -

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 - น้องไม่ได้มาเนื่องจากปัญหาทางบ้าน

สัปดาห์ที่ 8 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● ทอลวดลายเดิม ■ น้องพูดซ้ำ ๆ ว่า
คล่อง เลยจะสอนทอ ทำให้ได้ทอจนมันยาก
ไหมสลับสี เกินไป จนในที่สุดก็
ระเบิดอารมณ์ออกมา

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● น้องดูทอผ้าอย่าง ■ น้องฮัมเพลงเบา ๆ
ผ่อนคลายมากขึ้น พอคนอื่นทำทำได้อื่น
ก็จะหยุดร้อง แต่เริ่ม
กล้าสบตาคนอื่น ๆ
แล้ว

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● น้องกระตือร้น ■ น้องกล้าที่จะพูด
ที่จะทอผ้า เพราะครั้ง มากขึ้น เพราะคุณแม่
ที่แล้วตัวเองไม่ได้มา ไม่ขัดน้องแล้ว

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - “ไม่มีใครเข้าใจหนูเลย” น้องพูดขึ้น น้ำตาคลอ พร้อมเงื้อมมือขึ้นมาเหมือนจะตี แต่ก็ยังตัวเองได้ก่อน เป็นการแสดง
อารมณ์โมโหที่รุนแรงที่สุดนับตั้งแต่รู้จักกันมา

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 -

สัปดาห์ที่ 9 วันที่ 8 พฤศจิกายน 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● ทอผ้าต่อเนื่องจาก ■ อารมณ์ดีคาด
เดิมอย่างคล่องแคล่ว เพราะโดนฉีดยา
มา ร้องเพลงตลอดเวลา

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● ทอใกล้จบสิ้นแล้ว ■ ร่าเริงอารมณ์ดี
พูดจากเสียงดัง หอยก
ล้อกับพี่อาสาทุกคน

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● การทอผ้าเป็น ■ น้องเล่าเรื่องที่
ไปได้ดี ปลอ่ยให้น้อง โรงเรียนให้ฟัง และ
ลองทำผิด น้องก็เริ่ม บอกว่าจะไปสอน
จำได้มากขึ้นว่าที่ถูก เพื่อนคนอื่น ๆ ให้ทอ
คืออะไร ผ้าได้เหมือนน้อง

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 - น้องซื้อเท้าเจ็บ รอคิวหมอตรวจอยู่ที่ห้องฉุกเฉิน แต่ก็ขอมา บอกว่าอยากมาทอผ้ากับพี่ น้องจึงมาทั้งที่อยู่ในสภาพ
นั่งรถเข็น

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 -

สัปดาห์ที่ 10 วันที่ 15 พฤศจิกายน 2562

เด็กพิเศษหมายเลข 1

● จบผืนและเอาผ้า ■ “ครั้งสุดท้ายแล้ว
ออกจากก็ได้อย่าง เหนื่อยคะ” น้องถาม
สวยงาม พร้อมขมวดคิ้วแต่ก็ไม่
ได้แสดงอารมณ์อะไร
อื่นนอกจากนั้น แค
พูดแสดงคำขอบคุณ
ตามที่แม่บอก

เด็กพิเศษหมายเลข 2

● จบผืนและเอาผ้า ■ น้องขอมากอด
ออกจากก็ได้อย่าง และขอช่องทาง
สวยงาม สำหรับติดต่อกันอีก

เด็กพิเศษหมายเลข 3

● จบผืนและเอาผ้า ■ น้องไม่ยากให้
ออกจากก็ได้อย่าง ครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย
สวยงาม ยังอยากมาเจอพี่
อาสาและทอผ้าด้วย
กันอยู่

* เด็กพิเศษหมายเลข 1 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 2 -

* เด็กพิเศษหมายเลข 3 -

ลักษณะการสื่อสารกับเด็กพิเศษนั้นมีลักษณะการพัฒนาเป็นระดับขั้นที่ละระลอก ขาดตอนเป็น ห้วง ๆ กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ เราก็จะพยายามถอดรหัสตีความวิธีการพูดของเด็กและหาวิธีการ เข้ารหัสของเราโดยที่เราคาดหวังว่าเขาจะรู้เรื่อง เมื่อเขาพูดกลับมาเราก็จะต้องคิดและตีความอีกว่าจะ ถอดรหัสนั้นอย่างไร เพราะบางครั้งสิ่งที่เด็กพูดออกมาไม่ได้อยู่ในรูปแบบไวยากรณ์ทางภาษาในแบบที่เรา ค้นขึ้น การสื่อสารจะเป็นไปในรูปแบบนี้เรื่อย ๆ ซึ่งในระหว่างนั้นเด็กก็เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจไวยากรณ์ของเราไปด้วยเช่นกัน

ถ้าเราถอดรหัสหรือตีความผิดก็จะเกิดเหตุการณ์ขึ้นอย่างในสัปดาห์ที่ 8 เมื่อสื่อสารกันไม่เข้าใจ บุคคลผู้อยู่ในกลุ่มอาการออทิซึมซึ่งไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้จะระเบิดอารมณ์ออกมา และจะเห็นได้ ว่าพัฒนาการด้านการสื่อสารและการเรียนรู้การทอผ้าประยุกต์บางครั้งก็เป็นไปได้ดีขึ้นตามลำดับ ต่อเนื่อง กัน 2 – 3 สัปดาห์ หากแต่จู่ ๆ อาทิตย์ต่อมาผู้เรียนก็มีพัฒนาการไม่ใช่แค่เพียงคงที่แต่ช้าลงมาก เนื่องจาก ปัจจัยหลายอย่าง ผู้ปกครองอธิบายว่าอาจจะเป็นเพราะผลกระทบจากเรื่องที่บ้าน หรือบางครั้งก็เหตุการณ์ ที่โรงเรียนที่ตัวของน้องได้ไปประสบพบเจอมาในช่วงอาทิตย์นั้น แต่จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย พบว่า ปัจจัย ณ ปัจจุบันขณะเป็นตัวส่งผลอย่างมากที่สุด เช่นเด็กพิเศษหมายเลข 1 จะมีความขยันและตั้งใจทอ ผ้ามากกว่าปกติถ้าผู้พี่พาเธอมาเรียนทอผ้าเป็นแม่ ไม่ใช่ป้า หรือ เด็กพิเศษหมายเลข 2 จะมีท่าทางอารมณ์ ดีตลอดเวลา และร้องเพลงไปด้วยขณะทอผ้า พร้อมกับรับฟังสิ่งที่ครูสอนและยอมให้คุณแม่ช่วยเลือกสี ไหมเอามาทอผ้า ถ้าเธอมาเร็วก่อนเวลาเรียนและได้เจอเพื่อนที่เธออยากเจอซึ่งเป็นนักเรียนทอผ้าเช่น เดียวกันแต่เรียนในชุดเวลาที่ 1 หรือ เด็กพิเศษหมายเลข 1 อาจจะแสดงท่าทีเกรี้ยวกราดและไม่อยากเรียน เพราะเพิ่งทะเลาะกับพี่ชายก่อนออกจากบ้านมา หรือ เด็กพิเศษหมายเลข 3 อาจจะมีความเศร้าหิบบ้าง อะไรได้ช้าลงเพราะทุกคนในห้องเรียนพุ่งความสนใจไปที่น้องชายของตนเองมากกว่า

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่า ข้อดีซึ่งเป็นเรื่องเด่นของผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาการออทิซึมคือ ความซื่อสัตย์ และตรงไปตรงมาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเหตุการณ์ที่ต้องพึงระวังในการรับมือคือ เด็ก ๆ สามารถพูดอย่างตรง ไปตรงมาตามความคิด ในขณะที่ถ้าเป็นนักเรียนในชั้นเรียนปกติอาจจะเก็บงำความรู้สึกไว้ในใจ ดังเหตุการณ์ ในสัปดาห์ที่ 6 เด็กพิเศษหมายเลข 1 เยี่ยมถามขึ้นมาว่า “ครูอับอายไหม” เมื่อผู้วิจัยไม่ได้มองให้ตื๋วว่าน้อง กำลังขัดสายผ้าผิด แล้วปล่อยให้เด็กพิเศษหมายเลข 1 ทอผิดทั้งแถว จากนั้นเธอก็อธิบายต่อว่า “หนู อับอายมากเลย เวลาหนูทำอะไรผิด เพราะเพื่อนชอบล้อหนู” เป็นประโยคสั้น ๆ แต่อธิบายสภาพแวดล้อม ที่ได้เธอได้พบมาอย่างมาก ผู้วิจัยจึงถือโอกาสนี้สอนและอธิบายให้เธอฟังว่า เมื่อเราทำผิด เราไม่จำเป็นต้อง อับอาย เราแค่ต้องขอโทษและเริ่มทำใหม่ให้ถูกต้องเท่านั้น และถ้าสังเกตก็จะพบว่าเธอใช้คำว่าอับอาย เป็นภาษาที่ส่วนมากเรามักจะพบในภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด และอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่าง หนึ่งในการวิจัยครั้งนี้คือ ครอบครัวและคนใกล้ชิดของเด็กพิเศษที่ร่วมโครงการ ครอบครัวและคนใกล้ชิด มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก ในครอบครัวบุคคลปกติครอบครัว ซึ่งก็คือ พ่อ-แม่มีผลต่อการ หล่อหลอมและครอบงำชีวิตของลูกอยู่ไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นตั้งใจหรือไม่ก็ตาม หากแต่ในครอบครัวของเด็ก พิเศษ ซึ่งมีจิตใจอบบางและไม่ค่อยมั่นใจตัวเองเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่นหรือรู้สึกขัดใจเป็นอย่างมากเมื่อ เข้าสังคมอยู่แล้ว ครอบครัวหรือผู้ติดตามใกล้ชิดจึงยิ่งมีผลมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมากยิ่งขึ้นไปอีก อย่างเช่น เด็กพิเศษหมายเลข 3 ในครั้งแรก ผู้ปกครองซึ่งก็คือแม่ มักจะพูดบ่นทอนเมื่อตัวลูกบอกความคิดความ ฝันว่าอยากจะทำอะไร เช่น “ทำพื้นฐานให้มันได้เสียก่อนเถอะ แล้วค่อยคิดไปถึงเรื่องอื่น ทำง่าย ๆ ให้มัน ได้ก่อน” หรือ “ยากขนาดนั้นลูกทำไม่ได้หรอก” ก็ยิ่งทำให้ตัวเด็กยิ่งขาดความมั่นใจและความเชื่อมั่นต่อ ตัวเองไปอีก แต่เมื่อเราพยายามบอกกับผู้ปกครองว่าให้พูดเสริมแรงลูกในทางบวกน่าจะได้ผลดีกว่า เช่น

“ถึงจะยากแต่ลูกต้องทำได้แน่ ๆ เลยแค่พยายามมากขึ้นหน่อย” เมื่อผู้ปกครองลงทำตามคำแนะนำและเห็นว่าได้ผลดี ก็จะเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าถ้าเราจะสื่อสารกับเด็กพิเศษหรือกลุ่มผู้มีภาวะออทิซึมให้ได้ผลดี เราต้องสื่อสารกับครอบครัวของเขาด้วย เมื่อตัวผู้ปกครองสื่อสารกับเราซึ่งเป็นครูผู้สอนจนเกิดการพัฒนา เรียนรู้ที่จะเข้าใจและเชื่อมั่นในตัวลูก ตัวลูกเองก็จะผ่อนคลายและเรียนรู้ที่จะสื่อสาร รวมถึงมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น คือ มีความกล้าและมั่นใจที่จะลงมือทำลองผิดลอง

ภาพที่ 2 ผลงานของเด็กพิเศษทั้ง 3 คน

ถูกด้วยตัวเอง เมื่อครบ 10 สัปดาห์ ผู้วิจัยพอใจผลของการวิจัยเป็นอย่างมาก เพราะจากการใช้เวลาร่วมกันอย่างยาวนาน ทำให้เห็นพัฒนาการของการสื่อสาร ว่าเกิดขึ้นและเป็นไปอย่างไรจนตกผลึกว่าจากการสื่อสารแต่ละครั้งที่ทั้งผู้วิจัยและเด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันนั้นช่วยเพิ่มพื้นที่ประสบการณ์ที่มีร่วมกันให้มากขึ้น และจะเห็นได้ว่าการสื่อสารผ่านกิจกรรมการทอผ้าประยุกต์นั้นลุล่วงและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งวัดได้จากชิ้นงานซึ่งก็คือผืนผ้าซึ่งสำเร็จมาจากการทอของเด็ก ๆ เองดังจะเห็นได้ในรูปภาพที่ 2 นี้

สรุป

พัฒนาการด้านการสื่อสารของกลุ่มภาวะออทิซึมไม่ได้พัฒนาเป็นลำดับขั้นเหมือนอย่างขั้นบันได หรือ เป็นกราฟที่พุ่งจากต่ำไปสูง และไม่ได้มีกระบวนการสื่อสารที่สิ้นไหล หากแต่มีการพัฒนาที่เลาะระดับขึ้นอย่างเป็นระลอก ๆ ในขณะที่เราพยายามเรียนรู้กฎเกณฑ์และธรรมเนียมปฏิบัติของเขาเพื่อที่จะสามารถสื่อสารกับเขาได้ ขณะเดียวกันก็พยายามให้เขาเรียนรู้ธรรมเนียมปฏิบัติของสังคมปกติผ่านกิจกรรมทอผ้าประยุกต์เพื่อให้เด็กพิเศษสามารถสื่อสารกับคนอื่น ๆ แบบปกติได้มากที่สุด แต่ถึงอย่างนั้นกลุ่มบุคคลผู้อยู่ในภาวะออทิซึมก็มีความเฉพาะตัวอยู่สูงมาก ดังนั้นผู้ที่ต้องการสื่อสารกับบุคคลผู้อยู่ในกลุ่มอาการออทิซึมจึงจะต้องจำเป็นอย่างมากที่จะต้องใช้เวลาใส่ใจ สื่อสารด้วยถ้อยภาษาที่ง่าย ด้วยจังหวะที่ช้า ไม่เร่งรีบเกินไปนัก และที่สำคัญที่สุดคือต้องเปิดใจให้กว้าง ไม่คาดหวังการตอบรับเหมือนกับการสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในภาวะปกติ

ข้อเสนอแนะ

(1) ผู้สนใจสามารถนำผลการศึกษาจากงานวิจัยชิ้นนี้ไปเผยแพร่ นำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้ที่ต้องการสื่อสารกับบุคคลผู้อยู่ในภาวะอาการออทิซึมต่อไป

(2) ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต ผู้ที่สนใจทำวิจัยต่อยอดจากงานชิ้นนี้ อาจทำวิจัยในประเด็น การสื่อสารระหว่างบุคคลปกติกับและกลุ่มผู้มีภาวะอาการออทิซึมผ่านทางช่องทางโซเชียลมีเดีย เพื่อหารูปแบบของการสื่อสารและแนวทางปฏิบัติในการสื่อสารว่าการสื่อสารในรูปแบบนี้สามารถเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กิดานันท์ มลิทอง.(2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. อรุณการพิมพ์,
กรุงเทพฯ

ศิริชัย ศิริกายะ.(2557).แบบจำลองการสื่อสารในยุคดิจิทัล. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์ คณะ
นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*

ภาษาอังกฤษ

Earl Babbie.(2012). *The practice of social research*. Cengage Learning, Inc.

John Fiske. (1990). *Introduction to Communication Studies*. Routledge.

ระบบออนไลน์

MacDermott, S., Williams, K., Ridley, G., Glasson, E. & Wray, J. (2007). *The prevalence of autism in Australia*. Can it be established from existing data? A report for the Australian Advisory Board on Autism Spectrum Disorders. ค้นคว้าเมื่อวันที่ 23 มกราคม ค.ศ. 2008 www.autismaus.com.
